

1640: la revolta dels segadors

Investiga com i per què Catalunya es va aixecar contra el seu rei, i explica-ho com ho faria un bon cronista de l'època

1 El repte

LA MISSIÓ

Estiu de 1640. Catalunya s'ha aixecat contra l'exèrcit del seu propi rei i el país està en flames. Tu ets **cronista**: la teva feina és explicar a la gent **què està passant i per què**, amb rigor i sense quedar-te en la superfície. El teu repte: investigar la **Guerra dels Segadors** i convertir-la en un **dossier** clar que separi bé els **fets**, les **causes** i les **conseqüències**.

Aquesta és una feina **individual** (o per parelles, com una petita redacció). No es tracta d'inventar, sinó d'**entendre i explicar** un dels episodis més importants de la història de Catalunya, distingint el que va passar del per què va passar.

1.1 Per què val la pena?

La Guerra dels Segadors no va ser una baralla sobtada: va ser el resultat de molts greuges acumulats. Aprendre a explicar-la bé t'obliga a fer una de les coses més difícils i útils de la història: **distingir les causes profundes de la guspira que ho fa esclatar**, i les conseqüències immediates de les que duren segles. És exactament el que fan els historiadors... i els bons periodistes.

SAPS QUE...?

D'aquells fets en va sortir una cançó, **«Els Segadors»**, que avui és l'**himne de Catalunya**. Vol dir que el que investigaràs no és només història llunyana: és una memòria que encara és ben viva. Per això val la pena explicar-la amb cura i sense exageracions.

2 Com treballarem

Faràs el dossier en **quatre sessions**:

- 1 La redacció:** coneixes els fets, la cronologia i les fonts, i planifiques el dossier.
- 2 La investigació:** ordenes les causes, el desenvolupament i les conseqüències.
- 3 L'escriptura:** redactes el dossier (titular, fets, anàlisi).
- 4 La portada:** comparteixes el treball i reflexioneu sobre com es recorda tot això avui.

SESSIÓ	TÍTOL	QUÈ FAREU
1	La redacció s'organitza	Estudieu els fets en ordre i les pistes de l'historiador, i decidiu l'estructura del dossier.
2	La investigació	Separeu i ordeneu les causes , el desenvolupament i les conseqüències de la guerra.
3	Escriure el dossier	Redacteu el dossier del cronista : titular, relat dels fets i secció d'anàlisi.
4	La portada	Es comparteixen treballs i es comenta com es recorda avui la guerra («Els Segadors»). Valoració i tancament.

Producte final: el **dossier del cronista** (vegeu el capítol 4). Aquesta SA equival al **30 %** de la nota de la unitat; s'avalua amb la rúbrica del capítol 5.

3 Materials de treball

3.1 Els fets, en ordre

Aquesta és la cronologia bàsica que has d'explicar i ordenar. Tu decideixes com la presentes al dossier.

DATA	FET
Anys 1630	Olivares vol que Catalunya aporti diners i soldats (la «Unió d'Armes») i hi allotja l'exèrcit reial (els terços), que comet abusos.
7 juny 1640	Corpus de Sang: una revolta de segadors a Barcelona acaba amb la mort del virrei. Esclata la guerra.
Set. 1640	Pau Claris, president de la Generalitat, convoca les institucions i lidera la revolta.
Gener 1641	Es proclama una breu República Catalana i, tot seguit, Catalunya es posa sota la protecció del rei de França.
1641	Victòria francocatalana a la batalla de Montjuïc; poc després mor Pau Claris.
1652	Barcelona, esgotada, es rendeix al rei Felip IV.
1659	Tractat dels Pirineus: França es queda el Rosselló i part de la Cerdanya (Catalunya Nord).

3.2 Separa les causes i les conseqüències

Un bon cronista no barreja les coses. Pensa-hi:

Causes (per què esclata)

La guerra de la Monarquia contra França; les exigències d'Olivares (diners i soldats); l'allotjament i els abusos dels terços; el fet que tot allò xocava amb les Constitucions de Catalunya que el rei havia jurat.

La guspira

El Corpus de Sang (7 de juny de 1640): el detonant que converteix el malestar en revolta oberta.

Conseqüències (què en queda)

Anys de guerra i destrucció; la breu República i la protecció francesa; la rendició de 1652; i, sobretot, la pèrdua de la Catalunya Nord el 1659.

3.3 Pistes de l'historiador

No era un fet aïllat

Formava part d'una gran guerra europea entre la Monarquia Hispànica i França. Catalunya va quedar enmig de dos gegants.

Revolta popular i institucional alhora

Es van revoltar els pagesos (els segadors), però també hi van tenir un paper clau les institucions, com la Generalitat de Pau Claris.

Fuig del «bons i dolents»

Posar-se sota França tampoc no va sortir bé. Un bon cronista explica els claroscurs, no fa una pel·lícula de bons contra dolents.

SAPS QUE...?

Truc de periodista: per no deixar-te res, respon sempre les **cinc preguntes** bàsiques: **què** va passar, **qui** hi va intervenir, **quan, on** i **per què**. Si el teu dossier respon clarament aquestes cinc preguntes, ja tens la feina mig feta.

4 El producte final: el dossier del cronista

El teu dossier ha de tenir aquestes parts:

- 1 **Titular i entradeta.** Un títol que enganxi i un paràgraf curt que resumeixi de què va tot (responent les cinc preguntes).
- 2 **Què va passar.** El relat ordenat dels fets, amb la cronologia clara (del 1640 al 1659).
- 3 **Per què va passar.** Una secció que expliqui les **causes** i distingeixi entre el malestar de fons i la guspira (el Corpus de Sang).
- 4 **Què en va quedar.** Les **conseqüències**, sobretot la pèrdua de la Catalunya Nord.
- 5 **Anàlisi o «veus».** Una secció d'opinió raonada o un parell de declaracions de protagonistes (un pagès, un conseller de la Generalitat, un soldat dels terços...) que mostrin diferents punts de vista.

*Pots presentar-ho com una **gasetta** o full de notícies, com un reportatge o com un dossier amb apartats. El que importa és que els **fets siguin correctes**, que **separis causes i conseqüències** i que facis servir el **vocabulari** de la unitat.*

SAPS QUE...?

Si treballeu per parelles, podeu fer-ho com una **redacció** de debò: un s'encarrega del relat dels fets i l'altre de la secció d'anàlisi i les «veus». Però poseu-vos d'acord en el **titular**: una bona portada diu, en cinc paraules, com voleu que es recordi aquella història.

5 Avaluació

Així es valorarà el teu dossier del cronista:

DIMENSÍO	NA	AS	AN	AE
Rigor històric	Fets o dates errònies.	Alguns fets correctes.	Fets i cronologia correctes.	Relat precís i ben documentat.
Causes i conseqüències	Les barreja o no les explica.	En distingeix alguna.	Separa bé causes i conseqüències.	Distingeix fins i tot el malestar de fons de la guspira.
El dossier	Confús o sense estructura.	Estructura bàsica.	Clar, amb titular i apartats.	Clar, complet i amb format periodístic cuidat.
Anàlisi crítica	Només copia o fa «bons i dolents».	Anàlisi molt simple.	Interpreta i evita el simplisme.	Anàlisi fina, amb diferents veus i clarobscur.
Vocabulari específic	No usa termes de la unitat.	Usa algun terme.	Usa diversos termes correctament.	Domina el vocabulari de la unitat amb naturalitat.

5.1 Connexió amb el currículum

Aquesta SA desenvolupa, de la unitat «L'Imperi dels Àustries i el segle del Barroc», els criteris sobre la **Guerra dels Segadors i les seves causes i conseqüències** per a Catalunya, el **tractament crític de la informació** (causes/conseqüències, diferents veus) i la **comunicació** amb vocabulari específic, segons el Decret 175/2022. En ser individual i flexible en el format, és molt adequada per a la personalització (DUA).